

Madrid Konferansı Tavsiye Kararları: Altıncı Uluslararası Mimarlar Kongresi (RIBA, 1904)

Recommendations of the Madrid Conference: Sixth International Congress of Architects

Bu özet tavsiye kararları, mimari koruma ilkeleri oluşturmak için yapılan erken girişimi teşkil etmektedir. Bu kararlar, eski binalara en az müdahalede bulunmanın ve tarihi binalar için işlevsel kullanım alanları bulmanın önemini vurgular. Belge, tek bir üsluba göre onarım yapılmasını teşvik eden üslup birliği ilkesini öne sürer.

Bu belge, 1904 yılı Altıncı Uluslararası Mimarlar Kongresi isimli bir gazetenin yeniden yazılmış bir versiyonu olmakla birlikte, aynı zamanda W.J.Locke Enstitüsü Sekreteri'nin bir raporudur ve yalnızca eğitim amacı taşımaktadır. Getty, bu belge referans verildiğinde orijinal belgeye başvurulması gerektiğini belirtir.

Düzenlemeler, elimizden geldiği kadar orijinal belge değiştirilmeden ve orijinal baskı hataları not edilerek yapılmıştır.

Kaynakça:

Mimari Gazete

Being the Journal of the Royal Institute of British Architects (RIBA) Cilt XI Üçüncü Seri, 1904. s: 343 – 346.

Enstitü Sekreterinin Raporu:

Başkan ve Konsey'e hitaben:

BAYLAR, görevlendirmeniz doğrultusunda, ben ve Başkan yardımcısı Sayın T:E: Collett, İngiliz Mimarları Kraliyet Enstitüsü resmi delegeleri olarak, bu ayın ilk günlerinde Madrid'te düzenlenen Altıncı Uluslararası Mimarlar Kongresine katıldığımızı belirtmekten onur duyuyorum. Ne yazık ki diğer delegeniz Sayın Cutler hastalık nedeniyle Kongreye katılamamıştır. Kongrenin diğer İngiliz üyeleri ise, Sayın WM: Henman [F.], R. Clarke Edwards [F.], Wm. Scott (Enniskillen), ve J. Thompson (Tangier) idi.

İşlemlerin başlaması için belirlenen resmi tarih 6 Nisan Çarşamba idi; fakat İspanya Kralı Majestelerinin randevularındaki değişiklikten dolayı, bir çok ülkenin delegelerine meslektaşlarını işlemlerin 4 Nisan Pazartesi tarihinde başlayacağı konusunda uyarılmaları için telgraf çekildi. Bu sebeple, Sayın Henman, Sayın Scott ve ben Pazar akşamı Madrid'e vardık.

4 Nisan Pazartesi sabahı, elverişli ofisleri ve konferans salonları genel merkez olarak Kongreye tahsis edilen Madrid'in büyük edebi ve sanatsal klübü Atheno'daydım. Oradan, Kongre düğmesi, Toledo işi kakma, iki gezi ve veda ziyafeti için biletler ve Kral'ın resepsiyonuna bir adet davetiye aldım.

Resepsiyon, saat 3'te Saray'da gerçekleşti. Kongre üyeleri, kendilerine eşlik eden bayanlar ile birlikte milliyetlerine göre Taht Odası ile Resmi Yemek Odası arasındaki dairelerine yerleştirildiler. İngilizler, Amerikalılar ve Almanlar üçer grup halinde bir daireye yerleştirildiler. Bu esnada, Majesteleri Alfonso XIII, Kongre Başkanı ve Sekreteri ile Saray çalışanları eşliğinde geldi. Yabancı delegeler, her biri ile el sıkışan ve kısa bir sohbette bulunan Kral ile görüşme şerefine, ben ise, Majesteleri tarafından İngilizce olarak hitap edilme şerefine nail oldum. Kral dışarı çıktıktan hemen sonra, Ana Kraliçe Majesteleri, Infanta Isabella, Infanta Maria Theresa (Kral'ın kız kardeşi) ve eşi, Asturias Prensi içeriye girdiler ve sırayla tüm delegeler ve diğer sunum üyeleri ile sohbet ettiler. Kraliyet ailesinin tüm üyeleri, İngiliz ve Amerikan temsilciler ile İngilizce konuştu. İşlemler bittikten sonra, misafir grubu, Devlet dairelerini dolaşmak ve içerilerindeki sanat hazinelerini incelemek üzere davet edildi.

5 Nisan Salı sabahı, İspanya anıtsal sanatının bir sergisinin Majesteleri tarafından açılışı yapıldı. Açılış, Madrid'in kamu parkı Retiro'nun ortasında duran, eski bir serginin yapılarından biri olan cam ve demir çatısı olan büyük bir çadırda gerçekleşti. Majesteleri ve diğer kraliyet ailesi üyeleri, Kongre Başkanı Senor Don Ricardo Velazquez Bosco ve diğer İspanyol İdari Komite üyeleri tarafından kabul edildi ve yabancı delegeler sunumdan sonra, bir önceki günün resepsiyonu için zamanında Madrid'te bulunmadıkları için sergide ağırlandılar. Kraliyet şahsiyetleri, sergiden ayrılmadan önce Kongrenin birçok üyesiyle konuştular.

Sergide, neredeyse tüm İspanya mimarisi tarihini yansıtan duvarlardaki ihtişamlı resimler; bilhassa kraliyet sarayı 1742 için yapılan İtalyan Saqueti'nin tasarımları olmak üzere birçok orijinal eski bina çizimleri; Segovia sukemerinden biri de dahil olmak üzere çeşitli modeller, ve genel olarak Moorish süs maketleri vardı.

6 Nisan Çarşamba günü, Kongre açılış oturumundan ile tam zamanında başladı. Açılış konuşmasından sonra, Bürokratlar veya Kongrenin idari komitesi şu şekilde oluşturuldu:

Başkan
Señor Velásquez Bosco
Başkan Yardımcıları
Señores Urioste, Repullés, Arbós, Landescho, Palacio.
Genel Sekreter
Señor Cabllo y Lapiedra.
Fahri Başkan Yardımcıları
Almanya: M. Muthesius and M. Stübben.
Avusturya: M. Herman Helmer.
Belçika: M. Franze de Vestel.
Birleşik Devletler: MM. Allen, Russell, Taylor, Totten, Ittner
Fransa: M. Daument.
Hollanda: M. Cuypers.
Büyük Britanya: M. Colleutt.
İtalya: M. Koch
Portekiz: M. d'Avila
Rusya: M. le Comte de Suzor.
İsveç: M. Möller.
Meksika: M. Riva Mercado.
Fahri Sekreterler:
Avusturya: M. Weber.
Birleşik Devletler: .W. Eames, Glenn Brown.
Fransa: M. Poupinel
Hollanda: M. Salm.
İtalya: M. Cannizzaro.
Büyük Britanya: M. Locke
Meksika: M. Mariscal.
Portekiz: M. Carvalheira Aadaes Bermudes.
İsveç: M. Wickman.
İsviçre: M.Fulpius

Kongrenin resmi açılışı, Halk Eğitim Bakanı başkanlığında, Bayındırlık Bakanı, Vali, Madrid Belediye Başkanı ve diplomatik grup üyelerinin desteğiyle akşam üzeri saat 3'te yapıldı. Yaklaşık 2.000 kişi vardı. İşlemler resmi ve hatipliğe aitti. Başkanın İspanya mimarisi ve onun diğer kültürler ile olan ilişkisine dair yaptığı konuşmayı, Kongrenin yabancı üyelerine içtenlikle hoş

geldiniz deyip bitirmesinin ardından, her milletin temsilcisi topluluğa hitap etti ve Sayın Collcutt Büyük Britanya adına konuşma yaptı. Kral H.M. adına Halk Eğitim Bakanı Kongrenin açılışını ilan etti.

7 Nisan Perşembe günü, “ Çağdaş Mimaride Sözde Modern Sanat” konulu oturumun açılış yapıldı.

Belçika Mimarları Merkezi Topluluğu Başkanı M. de Vestel, özellikle basmakalıp bir ifade olarak değil, bir kişilik olarak nitelendirilmesi gereken mimaride, sanat özgürlüğünü savunduğu ilginç bir yazı okudu ve “modern üslup” ile Toplumdaki tüm değişimleri takip eden “modern sanat” arasındaki farkı ortaya koydu.

Sayın Muthesius (Almanya), bilimsel yapılanmanın modern yöntemlerinin etkisini anlatan ve modern mimarinin ancak mimar ve mühendis arasında birlik oluşturulmasıyla gelişme kaydedebileceğini öne süren bir yazı okudu.

“Mimari Eserlerin Korunması ve Onarımı” konusu gündeme getirildi.

Sayın Coquet (Belçika) bir yazı okudu ve kendisi tarafından öne sürülen teklifler oturum sona erene kadar tartışıldı. Akşamüzeri oturumunda tartışmalar yeniden başlatıldı ve sonuç olarak şu kararlar alındı:

1. Eserler, eski bir uygarlığa ait olan veya artık bir amaca hizmet etmeyen *ölü eserler* ve hala en başta belirlenen amaçlara hizmet etmeye devam eden *yaşayan eserler* olarak iki şekilde sınıflandırılabilir.

2. Ölü eserlerin, harabe olmalarını önlemek için güçlendirilerek korunması gerekir; çünkü bu tür eserlerin tarihi ve teknik değeri eser harap olunca kaybolur.

3. Mimarlıkta işe yararlık, güzelliğin esaslarından biri olduğu için, yaşayan eserler yeniden kullanılmaları için onarılmalıdır.

4. Bu tür onarımlar, bütünlüğü korumak amacıyla, eserin orijinal üslubuna uygun şekilde gerçekleştirilmelidir; çünkü bütünlük ve üslup bütünlüğü de mimaride güzelliğin esaslığından biridir ve ilkel geometrik şekiller de kusursuz bir şekilde yeniden yapılmalıdır. Bütünden farklı bir üslupta yapılmış kısımlara, bu üslup kendine özgü bir değer taşıyor ve eserin estetik dengesini bozmuyor ise saygı gösterilmelidir.

5. Eserlerin korunması ve onarımı, sadece “Devlet tarafından diploma verilmiş “mimarlar veya özel olarak Devlet’in sanatsal, arkeolojik ve teknik kontrolü altında hareket eden yetkililere emanet edilmelidir.

6. Her ülkede tarihi eserlerin ve sanat eserlerinin korunması için bir dernek kurulmalıdır. Bu kişiler, milli ve yerel hazinelerin genel envanterinin derlenmesinde ortak çaba ve işbirliğinin sağlanması için gruplandırılabilir.

“Genel Mimari Eğitim’de Bilimsel Çalışmaların Yapısı ve Kapsamı” konusu ele alındı.

Señor Fernandez Casanova tarafından İspanyolca bir yazı okundu ve oturum Cumartesi gününe ertelendi.

Oturumdan sonra, üyeler mimar Don José Grases Riera tarafından Kral Alfonso XII’ye ait anıtın Madrid parkında dikilmesini incelemek üzere davet edildi.

Anıtın bittiğinde nasıl olacağını gösteren bir model davetlilere tanıtıldı.

8 Nisan Cuma günü, Toledo ziyaretine ayrılmıştı. Vali ve Belediye Başkanı Kongre üyelerini tren istasyonunda karşıladı. Birçok İspanyol mimar, yabancı üyelerin olduğu küçük gruplara katıldılar ve onları Katedral ve şehirde ilgi çeken yerleri gezdirdiler. Bay Clarke Edwards ve ben, Señor Acerbo y Retorillo’ya, Toledo ile ilgili tüm bilgilerini bizlerle paylaştığı ve ziyaretimizin keyifli geçmesi için gösterdiği tüm çabaları ve nezaketi için minnet borçluyuz. Öğle yemeği küçük Teatro de Rojas’ta verildi. Zemin sahne ile aynı hizaya getirilmişti. Askeri Akademi Bandosu balkonda çaldı. Localar ve galeriler her sınıftan Toledo halkıyla doluydu. Bando şefi, İspanyol milli danslarından biri olan *jota*’yı çaldıktan ve büyük beğeni ve alkış aldıktan sonra parçayı tekrar

çaldı. Umulmadık ve spontane yönleriyle öğle yemeği, Kongre'nin en eğlenceli ve kesinlikle en tuhaf olaylarından biriydi.

9 Nisan Cumartesi günü, Kongrenin sabah oturumunda eğitim konusu açıldı. Señor Mariscal (Meksika) ve Señor Puig y Cadalfach (Barselona) yazılar okudular. Tartışma daha sonraları, bilimsel ve mimarının bilimsel veya sanatsal eğitim savunucuları arasındaki bir rekabete dönüştü. Beaux-Arts of Paris Okulu'nda profesör olan Sayın Guadet, öğrencinin gerçek bir yüksek lisans çömezi olduğu ve mimarının başlangıcı ve sonu olan sanatsal duyguyla kişisel iletişim kurarak kendini geliştirdiği Fransız atelye sistemini destekledi. En sonunda, Kongre bürokratların, çeşitli tartışmalardan çıkarılabilecek sonuçları belirlemesi gerektiğine kararı alındı.

IV. konuya ilişkin de aynı karar alındı.- “Modern Yapılanma Metodlarının Sanatsal Şekiller Üzerindeki Etkisi.”

Sayın Berlage(Amsterdam), betonermenin gelecekteki mimarının evriminde belirleyici etken olduğunu beyan eden, mimarları sanatlarının ustası olarak kalmak istiyorlarsa betonarme kullanımlarında sanatsal şekilleri kullanmaya teşvik eden bir yazı okudu.

Eñores Forte, Jalvo (Madrid) ve M. Cuypers (Amsterdam) yazılar okudular ve mitingten önce Sayın Guastavino tarafından bir yazının özeti geçildi. Tartışma akşam oturumuna kadar sürdü. “Mimari Eserlerde Saanatsal Telif Hakkı” konulu bir yazı Señor Salvat (Barselona) tarafından okundu ve görüşmeler sonlandırıldı.

Akşamüzeri Sayın Cannizzaro (Roma), kendi koruması altında yapılan S. Saba Kilisesi kazıları ve *Ara Pacis Augusta* konusunda diapoziitfler ile renklendirilen bir konuşma yaptı.

Ertesi gün kişisel işlerim dolayısıyla acilen Londra'ya dönmek zorunda kaldığımı üzülerek belirtirim. Madrid'teki tek İngiliz temsilci olmamdan dolayı utanç duyuyordum; fakat sonra daha önce Kongreye katılmayı düşünmeyen Sayın A.N. Prentice [F.]'in otelime tam zamanında gelip Madrid'te kalarak büroda benim yerimi almasıyla içim rahatladı. Sonraki görüşmelerin notları kendisinin temin ettiği materyellerden alınmıştır.

11 Nisan Pazar günü, mimari telif hakkı konusu gündeme getirildi. Sayın Cabello y Lapiedra'nın masaya yatırdığı konuda, Cour d'Appel'de avukat olan ve 1902 yılında mimari eserlerin Fransız telif hakkı Kanunu'na eklenmesini sağlayan Sayın Harmand oybirliği ile alınan şu kararları bildirdi:

1. Mimari tasarımlar, iç ve dış perspektif, planlar, bölümler ve cepheleri kapsar ve mimarın düşünce ve çalışmasının ilk belirtisini oluşturur.
2. Binalar, mimari tasarımların yeniden oluşumudur ve mimari eserler diğer sanatsal çalışmalar gibi Uluslararası anlaşmalar ve yasama organları ile korunmalıdır.

Konu VI: “ Müteahhitlerin ve İşçilerin Eğitimi” tartışmaya açıldı.

Şu sonuçlara varıldı:

1. Hükümetler, belediyeler ve profesyonel kurumlar işçilerin teknik eğitimlerine özel ilgi göstermelidir.

2. Eğitim, var olan okulların az ya da çok sanatsal içerikli eğitimlerinin oluşturduğu uzmanlık alanları ile sınırlanmamalı, bina inşaatının tüm alanlarında verilmelidir.

3. Okulların yönetimi yalnızca mimarlara bırakılmalı ve buradaki eğitim, yetkin işçiler yetiştirmek için pratik olarak verilmelidir.

4. Bu okulların idaresi tamamen mimarların elinde olmalıdır ve eğitim teknik uzmanlar ve tecrübeli usta işçiler tarafından verilmelidir.

5. Bu okullar yanlış yorumlara sebep olabilecek *diploma* değil, kursu başarıyla tamamladığına dair *sertifika* vermelidir.

6. En az üç yıl kalfa işçi olarak çalışan işçilerin, ek çalışmalar ile usta sıfatını kazanmaları için ek sınıflar açılmalıdır.

7. Mimari toplumlar, işçileri ödüller ve madalyalar ile teşvik etmelidir.

Konu VII. tartışmaya açıldı. –“ Çağdaş Mimaride İdari Düzenlemelerin Etkisi”
Sonaçlar bürokratlar tarafından ele alındı.

Konu VIII.- “Mimari Sanat Eserlerinin Kamulaştırılması”- şu kararı oluşturdu:

“Yetkin kişiler tarafından belirlenen tazminat ödenmek suretiyle, sahibi tarafından zarar verildiği ve korunmadığı takdirde, Devletin sanatsal ve tarihi değeri olan eserleri kamulaştırma hakkı mevcuttur.”

Konu IX.- “ Mimarların, Patronlar ve İşçiler arasında ve aralarında çıkan anlaşmazlıklarda arabulucu olarak bulunması istenilen bir durum mudur?”

Soruya olumlu yanıt verilerek karara varıldı.

Kongrenin gündemine konmayan, Señor Acebo (Madrid) tarafından önerilen ek bir karar alındı:

“Yabancı delegeler ve İcra Komitesi, kendi hükümetlerinden, Devlet müzelerinin bünyesinde bulunan, milli sanatın farklı devirlerine ait çeşitli mimari detay röprodüksiyonlarını ya da tamamlanmamış çalışmaları mimari eğitimin özel okullarda ya da resmi izinli özel atölyelerde verildiği kentlerdeki mimarlık müzelerine bağışlanmasını talep etmektedir.”

12 Nisan Salı günü Alcalá ve Guadalajara’ya gezi düzenlendi.

13 Nisan Çarşamba günü, bürokrasi toplantısında, R.I.B.A Konseyinin 29 Mart tarihli mektubundaki uygulama dikkate alındı ve bir sonraki Uluslararası Kongre’nin İngiltere’de yapılacağı kararı alındı. Madrid’teki Altıncı Kongre ve Paristeki Beşinci Kongre arasında 4 yıl geçtiği için, kongrenin üç yılda bir olma düzenini korumak amacıyla, Kraliyet Enstitüsü Konseyi’nin tavsiyesi üzerine yedinci konferansın 1906’da değil, 1907’de gerçekleşmesi gerektiğine karar verildi. Şüphesiz ki, zamanı geldiğinde Bürokrasiden resmi bir açıklama yapılacaktır. Akşam üzeri, veda yemeği verildi.

Kongreye olan büyük ilgi ve memnuniyetten bahsetmeden geçemeyeceğim. Hazirandaki muhteşem İngiliz havasını de tatmış olduk. İspanyol ev sahiplerinin nezaketi tüm yabancı temsilcilerin akıllarında kalacaktır. Daha mükemmel bir organizasyon yapılamazdı. Bilgi akışı çok iyi sağlandı, her bir düzenlemede dakiklik göze çarpmaktaydı. Bir tek kişi sadece basılı duyuruları takip etti ve Kongrenin her bir üyesi sakindi. İcra Komitesi’ne ve yabancı üyeler olan, Kongrenin başarısını sağlayan özellikle Başkan Don Velázquez Bosco, ve Sekreter Señor Don Cabello y Lapiedra’ya teşekkürlerimizi sunarız.

Baylar,
Bendeniz, *Sekreter*, W.J.LOCKE

Öğrenci Çevirmen: Sevgi Turunçel
Öğrenci Proje Asistanı: Gözde Şakar